

Handreiking leren in de praktijk
propedeusefase
tweedegraads lerarenopleidingen voltijd

Duits
Economie
Maatschappijleer
Aardrijkskunde Fries
Wiskunde Geschiedenis
Gezondheidszorg en Welzijn
Biologie Nederlands
Engels Scheikunde
Natuurkunde
Frans

2019-2020

Inhoudsopgave

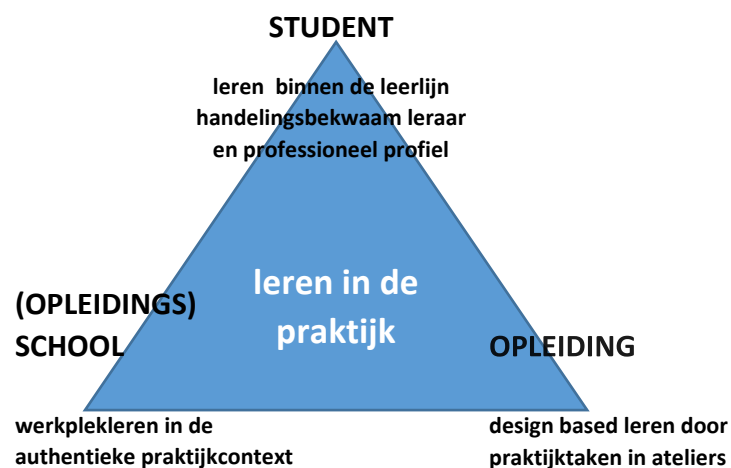
Inhoud

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
1 Leren binnen de leerlijnen handelingsbekwaam leraar en professioneel profiel.....	4
1.1 Leeruitkomsten	4
1.2 Professionaliseringsplan.....	6
1.3 Beoordeling	7
1.4 Professionele houding.....	8
2 Werkplekleren in de authentieke praktijkcontext	9
2.1 Vorm van het werkplekleren.....	9
2.2 Begeleiding van het werkplekleren.....	9
2.3 Contact met de school bij werkplekleren.....	10
2.4 Leren van praktijkervaringen.....	12
3 Design based leren door praktijkvragen in ateliers.....	13
3.1 Ateliers.....	13
3.2 Praktijkvragen.....	14
3.3 Ontwerp de docent in jezelf.....	14
Bijlage 1 Leerlijn Handelingsbekwaam leraar	15
Bijlage 2 Feedbackformulier Leren in de praktijk propedeuse	16
Bijlage 3 Rubric Handelingsbekwaam leraar & professioneel profiel propedeuse.....	17
Bijlage 4 Suggesties bij de invulling van leeractiviteiten voor leren in de praktijk	19
Bijlage 5: Visual motto Ontwerp de docent in jezelf.....	25

Inleiding

Je hebt gekozen voor een lerarenopleiding, misschien heel bewust, misschien om uit te proberen of het leraarschap jou ligt. Op het eind van dit propedeusejaar moet in elk geval duidelijk zijn of je geschikt bent voor opleiding en beroep. Je hebt een beeld van jezelf als docent en hoe je richting geeft aan je eigen leerproces met behulp van een professionaliseringsplan. Het leidend motto voor de hele lerarenopleiding luidt dan ook: *Ontwerp de docent in jezelf!*

Alles wat je doet, kan daaraan bijdragen. Deze praktijkgids gaat over jouw handelen in praktijksituaties. Je leert in de praktijk door in veel verschillende situaties de rol van docent of collega te pakken. Dat kan in ateliers, in de vorm van mini-lessen, het doen van projecten binnen scholen of het meelopen op een school waarin je lesgeeft aan leerlingen en materiaal ontwikkelt. Je kunt die praktijksituaties ervaren op de opleiding in semi-authentiek situaties of op (opleidings)scholen in authentieke situaties. Beide ondersteunen jouw leren in de praktijk:

Gemeenschappelijk kenmerk van wat onder 'leren in de praktijk' valt, is dat jij iets doet vanuit een rol als aankomend docent of collega, vanuit een professionele rol dus. Vanaf het begin zullen leerlingen van de scholen waar jij gaat rondlopen jou al als docent zien, en zullen begeleiders uit het werkveld van je verwachten dat jij je als een toekomstige collega gedraagt.

Deze handreiking wil verduidelijken wat leren in de praktijk is, welke termen daarbij horen, wat er mag en kan, en wat het minimum is waar je aan moet voldoen voor het propedeuseniveau om aan te kunnen tonen dat je voldoende zicht hebt op het beroep en jouw geschiktheid daarvoor.

1 Leren binnen de leerlijnen handelingsbekwaam leraar en professioneel profiel

De lerarenopleiding leiden, samen met scholen, studenten op tot een 'startbekwame leraar', d.w.z. iemand die zelfstandig als beginnend docent kan functioneren op een school voor voortgezet onderwijs of mbo. Aan het eind van de studie moet je kunnen laten zien dat je voldoet aan de leeruitkomsten *Handelingsbekwaam leraar, Didactisch ontwerp en Professioneel profiel*. Om daar te komen, ben je vanaf de eerste dag op de opleiding bezig met deze leerlijnen.

De leerlijn *handelingsbekwaam leraar* zoals die er voor de hele opleiding uit ziet vind je in bijlage 1. De weg daarnaartoe is opgedeeld in 3 fasen, met elk een ander hoofddoel:

- Propedeusefase: ontdekken of jij en het beroep bij elkaar passen
- Hoofd fase: verwerven van de belangrijkste vaardigheden als tweedegraads leraar
- Afstudeerfase: aantonen dat je als docent in de praktijk van alledag kunt functioneren

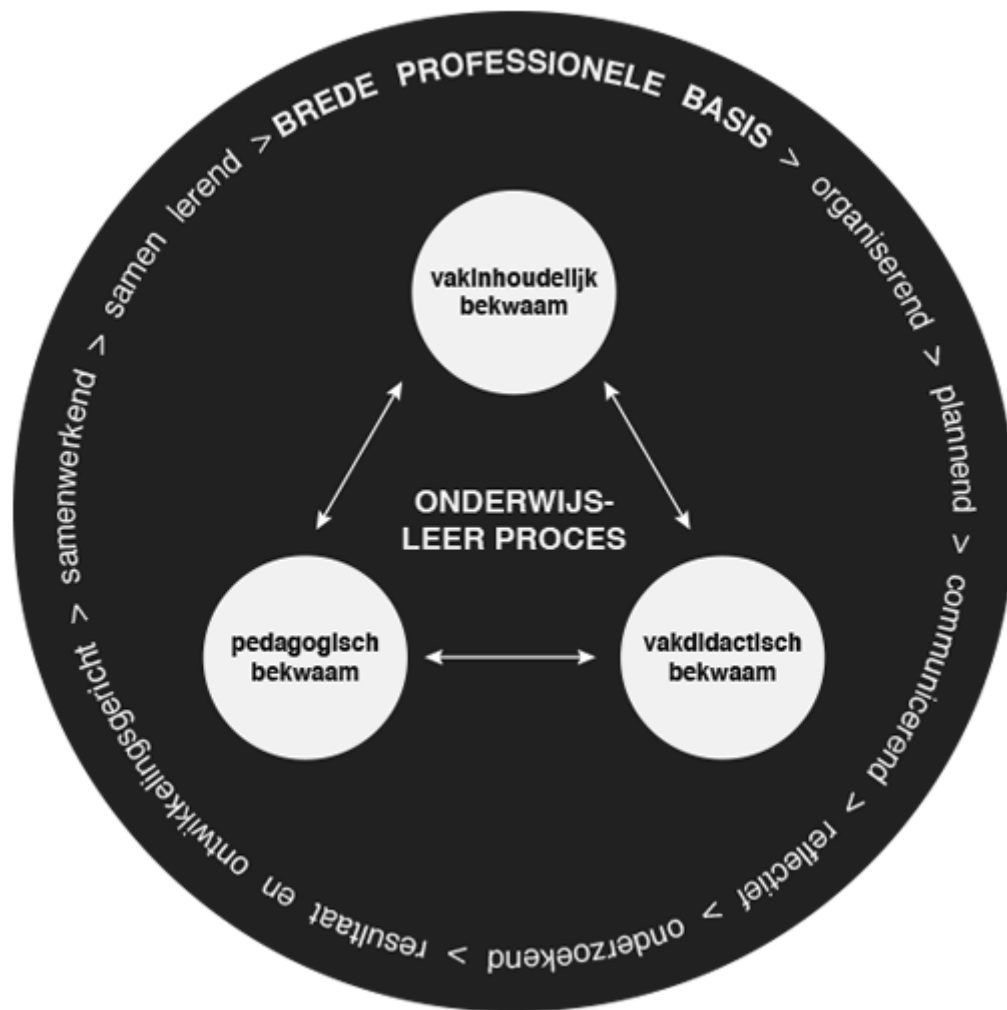
Voor elke fase zijn er leeruitkomsten geformuleerd. Wat zijn leeruitkomsten en hoe vormen die een leerlijn?

1.1 Leeruitkomsten

Leeruitkomsten geven globaal aan wat je op het eind van elke fase minimaal moet beheersen om door te kunnen gaan naar de volgende fase. Er is geen maximum. Het is aan jou om aan te tonen dat je de leeruitkomsten ook daadwerkelijk beheerst. Daartoe verzamel je 'bewijzen' die je uiteindelijk laat beoordelen. Voorbeelden van bewijsstukken zijn:

- beroepsproducten, bv. lesontwerpen, toetsmateriaal, digitale leermiddelen
- feedback van anderen op jou, bv. van werkplekbegeleiders, leerlingen, opleidingsdocenten, medestudenten
- beeldmateriaal van jou in actie
- jouw reflectie op hoe al je leeractiviteiten je verder hebben gebracht in de leerlijn.

De globale leerlijnen binnen de opleiding tot leraar corresponderen met de bekwaamheidseisen die in Nederland bij wet zijn vastgelegd voor het onderwijs: als leraar moet je vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch bekwaam zijn. Onder die drie grote bekwaamheidsdomeinen ligt altijd een brede professionele basis: kunnen samenwerken, onderzoeken, communiceren etc. als een onderwijsprofessional. Die brede professionele basis hebben we bij NHL Stenden benoemd als het eerste bekwaamheidsgebied (zie figuur 1).

Figuur 1: Brede professionele basis en de kern van het beroep.
https://www.leraar24.nl/app/uploads/Voorstel_bekwaamheidseisen_2012.pdf

De integrale leeruitkomst van de propedeuse is:

Professioneel profiel propedeuse (behorend tot het domein PB = professionele basis)

Je reflecteert op je eigen geschiktheid voor het leraarschap en de opleiding en onderbouwt dit met eigen praktijkervaring, persoonlijke kwaliteiten, motivatie en resultaten van de opleiding. In je reflectie verwerk je feedback en reacties van leerlingen/mbo-studenten, medestudenten, (werkplek) begeleiders en anderen op jouw handelen als (aanstaand) leraar. Je geeft je eerste vervolgstappen aan voor je eigen professionele ontwikkeling.

Voor de leerlijn handelingsbekwaam leraar (zie bijlage 1) vallen daar de volgende beoordelingscriteria onder voor de propedeutische fase:

- Je maakt in praktijksituaties contact met vo-leerlingen/mbo-studenten en sluit aan bij de doelgroep.
- Je durft in de omgang met leerlingen/studenten de leiding te nemen.
- Je communiceert actief met je medestudenten en werkplekbegeleider(s) en komt afspraken na.

- Je ontwerpt planmatig onderwijsactiviteiten aan de hand van lesdoelen en voert die uit in (semi-) authentieke (begeleide) praktijkcontexten.
- Je leert van fouten in je eigen beheersing van het vak(gebied) en onderneemt acties ter verbetering.
- Je licht gemaakte pedagogisch-didactische keuzes toe aan de hand van relevante theorie en reflecteert actief op basis van reacties van leerlingen, medestudenten, (werkplek)begeleiders en anderen op het eigen handelen als (aanstaand) leraar.

Om dit te kunnen aantonen moet je natuurlijk ook de nodige kennis verwerven, onder andere over het leren van leerlingen, de rol van leraren daarin, groepsdynamica en ontwikkeling van adolescenten, maar die vallen buiten het bestek van deze gids voor leren in de praktijk. Deze gids geeft je vooral aanwijzingen en tips hoe je bewijzen kunt verzamelen van je *handelen* in (semi-)authentieke praktijksituaties. De leerlijn *handelingsbekwaam leraar* richt zich op wat je zichtbaar kunt maken in de praktijk. Daarom is er een feedbackformulier gemaakt (zie bijlage 2) waarin deze criteria verwerkt zijn. Met dit formulier kun je medestudenten en (werkplek)begeleiders om feedback vragen, zodat je weet waar je staat en waar je nog aan moet werken.

1.2 Professionaliseringsplan

Het werken met leeruitkomsten geeft veel ruimte, omdat ze niet vastleggen hoe je het gevraagde precies moet aantonen. Daar ben jij zelf een belangrijke factor in. In de propedeutische fase krijg je bij je opleiding begeleiding bij het leren bedenken en plannen van je leeractiviteiten. Je studiecoach ondersteunt je daarin. Een paar suggesties voor activiteiten die je op scholen kunt doen vind je in bijlage 4. Je deelt met begeleiders op de werkplek de leeruitkomst en beoordelingscriteria en bespreekt wat de mogelijkheden zijn die de praktijk biedt. Mede op basis daarvan plan je je eigen leeractiviteiten.

Je leeractiviteiten komen terecht in jouw persoonlijke ‘professionaliseringsplan’. Daarin moet voor je begeleiders duidelijk worden wat jouw leerdoelen zijn, gezien de leeruitkomst en beoordelingscriteria, en op wat voor manieren je bewijzen kunt of wilt verzamelen om je voortgang aan te tonen. Hoewel de leeruitkomst voor iedereen gelijk is, kan het per persoon verschillen waar het meest in geleerd moet worden. Je bedenkt wat jij kunt doen om de leeruitkomst aan te tonen en verzamelt je bewijsstukken in de loop van het jaar in zowel authentieke contexten (werkplekleren, op een school) als in semi-authentieke contexten (ateliers, andere leeractiviteiten).

In je professionaliseringsplan voor leren in de praktijk, moet je dus rekening houden met:

- wat je zelf wilt leren en hoe je dat wilt doen. Sommigen willen direct voor de klas als ze de kans krijgen, anderen willen liever eerst observeren hoe dat gaat;
- de eisen die je opleiding stelt aan wat er in moet komen en waar je aan werkt;
- de mogelijkheden en verwachtingen op je werkplek.

Je stelt je plan voortdurend bij, bijvoorbeeld omdat zich mooie kansen voordoen op een school of de opleiding, of omdat je meer moeite met iets blijkt te hebben dan je van tevoren

verwacht had. Het doel van het professionaliseringsplan blijft hetzelfde: het moet je begeleiders, op het instituut en op de school, duidelijk maken wat jij wil leren in de praktijk en welke activiteiten daar volgens jou bij passen. Vaak wordt het pas al doende concreter.

Welke vorm het ook krijgt, in elk professionaliseringsplan moeten de volgende elementen te vinden zijn:

- Persoonlijke leerdoelen, gerelateerd aan de leeruitkomsten
- Concretisering in leeractiviteiten, waarvan voor ongeveer 140 uur besteed wordt aan (semi-)authentieke praktijksituaties.
- Concretisering wie je daarbij nodig hebt.
- Planning met een globale urenverantwoording.

Op het moment dat je een werkplekbegeleider op een school krijgt toegewezen (zie volgende hoofdstuk) bespreek je altijd bij het eerste contact je professionaliseringsplan.

1.3 Beoordeling

Voor alle studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen voltijd is op het eind van het jaar een toets waarin de beoordelingsrubric uit bijlage 3 wordt ingevuld. Deze toets maakt deel uit van een onderwijseenheid in periode 4. De naam van die onderwijseenheid kan per opleiding anders zijn, wat voor allemaal hetzelfde geldt: een voldoende halen op de beoordeling van de toets van handelingsbekwaam leraar en professioneel profiel propedeuse maakt deel uit van het BSA (bindend studieadvies). Dat betekent dat je deze toets moet behalen om door te kunnen gaan met de opleiding.

Voor deze toets lever je een beoordelingsportfolio in. Vanaf het begin van het jaar bouw je aan een ontwikkelingsportfolio, waar je dan onderdelen uithaalt voor het beoordelingsportfolio. De eisen voor het beoordelingsportfolio worden per opleiding met de studenten besproken door de studiecoach.

Verplichte onderdelen zijn in elk geval:

- voorblad en inhoudsopgave
- een kritische reflectie op de beoordelingscriteria, waarbij je verwijst naar bewijzen in de bijlages, en waar je ingaat op punten als:
 - o Wat heb ik dit jaar geleerd?
 - o Wat zijn mijn sterke en minder sterke punten?
 - o Wat heb ik gedaan met feedback die ik kreeg van mijn werkplekbegeleider(s), medestudenten en docenten?
 - o Waar sta ik nu?
 - o Hoe kan ik nog verder groeien?
- de conclusie: Waaruit blijkt dat ik geschikt ben als leraar?
- een urenverantwoording voor de 140 uur voor leren in de praktijk
- bewijsmateriaal in de bijlagen

1.4 Professionele houding

Vanaf het begin is het belangrijk dat je een professionele houding laat zien in beroepssituaties en in contact met scholen en op de werkplek. Dit betekent dat je proactief bent, initiatieven neemt en op de hoogte bent van de eisen van de opleiding en de visie van de school. Je laat in je houding zien dat je bereid bent om te leren, dat je wilt investeren in contact leggen en dat je aangesproken kunt worden op je gedrag.

Op je werkplek is het vanzelfsprekend dat je je gedraagt volgens de beroepsnormen. Denk van te voren maar eens na wat dat betekent voor:

- je uiterlijk, houding, kleding, manier van bewegen door een school
- je gedrag op sociale media en het gebruik van sociale media
- hoe je communiceert bij overmacht (bv. ziekte)
- hoe je je laat aanspreken en hoe jij collega's of leerlingen aanspreekt

Verschillende situaties zullen ook om verschillend gedrag vragen. Let dus goed op aan het begin en vraag je begeleiders bij twijfel hoe te handelen.

Je zult in veel situaties zelf oplossingen moeten vinden, maar soms zal je ook anderen deelgenoot moeten maken als er problemen zijn, bv. in contact met leerlingen, collega's, de opleiding of persoonlijke problemen. Zorg er in dat geval voor dat je niet te lang blijft zitten met dat probleem en stap naar een begeleider op de school of het instituut.

2 Werkplekleren in de authentieke praktijkcontext

Om te ontdekken of er een leraar in je zit, moet je op scholen rondlopen om te observeren, met leerlingen en leraren te praten en zo mogelijk ook eenvoudige vormen van onderwijs verzorgen. Wanneer je in de gelegenheid bent om op een school rond te lopen en dingen uit te voeren, dan spreek je van 'werkplekleren'. Dan gaat het dus om leren in de praktijk binnen de authentieke praktijkcontext van een school in het voortgezet onderwijs of een mbo.

2.1 Vorm van het werkplekleren

Het werkplekleren in de propedeuse ziet er anders uit dan het werkplekleren in de hoofdfase en de afstudeerfase. In de hoofdfase ga je twee keer twee tot drie dagen per week op een werkplek leren, 12 weken achter elkaar. De afstudeerfase beslaat zelfs een heel jaar, zodat je de hele cyclus van een schooljaar kunt meemaken.

In de propedeuse is er geen vastgestelde periode waarin je iets op een school doet. Het kan het hele jaar: in elk geval in periode 2 en 3 is er gelegenheid om op vrijdag naar een werkplek te gaan om ervaringen op te doen. Het kan ook zijn dat je leert in de praktijk in ateliers of via je opleiding op andere momenten in praktijksituaties op scholen komt.

De mogelijkheden voor het opdoen van ervaringen verschillen sterk per opleiding, vak of school. Sommige studenten zullen dus meer ervaring opdoen in semi-authentieke situaties en anderen meer in authentieke praktijksituaties op scholen.

Voor jezelf is het vooral nuttig om te gaan kijken in een onderwijspraktijk die je niet kent, zoals een experimentele school als je van een traditionele school komt, het mbo of het vmbo als je van de havo komt, havo/vwo als je vanuit het mbo bent doorgestroomd.

2.2 Begeleiding van het werkplekleren

Met wie heb je allemaal te maken -of kun je te maken krijgen- als het gaat om begeleiding van werkplekleren?

Begeleiding vanuit NHL Stenden

- **Studiecoach**

Je studiecoach ondersteunt je bij de voorbereiding op het leren in de praktijk, bijvoorbeeld bij het maken van een professionaliseringsplan. Je kunt altijd terecht bij je studiecoach bij vragen en problemen tijdens je studie en het leren in de praktijk. Je studiecoach zorgt er ook voor dat er minstens een aantal gelegenheden voor intervisie zijn, op de opleiding of op de school, zodat je je praktijkervaring met anderen samen kunt uitwisselen en verdiepen.

- **Instituutsopleider**

Vanuit de tweedegraads lerarenopleidingen van NHL Stenden zijn instituutsopleiders toegewezen aan de scholen waarmee een intensieve samenwerking is. Je kunt soms met deze opleidingsdocent te maken krijgen bij ondersteunende activiteiten op de school zoals

intervisie en het wegwijs maken van studenten in de school. Ook kun je met eventuele vragen over de regels van de school contact opnemen met de instituutsopleider. Een actueel overzicht met de indeling en contactgegevens van de instituutsopleiders vind je op de intranetpagina van het Praktijkbureau.

NB. In de propedeusefase vindt in principe geen lesbezoek plaats vanuit het opleidingsinstituut. Wanneer echter jij of je begeleider op de school dit wenst, kan de instituutsopleider (of wanneer er geen instituutsopleider aan de school gekoppeld is, je studiecoach) worden uitgenodigd voor een lesbezoek.

Begeleiding vanuit de (opleidings)school

▪ **Werkplekbegeleider**

Wanneer er sprake is van werkpleklers, d.w.z. dat je voor langere tijd aan een bepaalde school verbonden bent, krijg je doorgaans een werkplekbegeleider (vaak ook vakcoach genoemd) toegewezen. Dat is een (ervaren) vakdocent die jou begeleidt. Voorafgaand aan het werkpleklers of direct bij de start bespreek je met de werkplekbegeleider je professionaliseringsplan om te kijken welke activiteiten je binnen de (opleidings)school uit kan gaan voeren. Je kunt je werkplekbegeleider (maar ook anderen, zoals medestudenten) vragen om feedback op wat je doet (zie bijlage 2)

▪ **Schoolopleider**

De schoolopleider is een docent binnen de school die is opgeleid om startende docenten en stagiaires te begeleiden en te coachen in hun ontwikkeling. Het zal per school verschillen of de schoolopleider ook betrokken is bij eerstejaarsstudenten.

▪ **Andere begeleiders**

Omdat veel scholen voor eerstejaars projecten organiseren of andere vormen van kennismaken met de onderwijspraktijk, is het goed mogelijk dat je andere begeleiders krijgt binnen de school, uit een ander team of een andere vakgroep, of misschien ook een ouderejaars student die zelf stageloopt op de betreffende school.

N.B. Bij opleidingsscholen is er steeds vaker sprake van begeleidingsbijeenkomsten op de school in plaats van op het instituut, bijvoorbeeld onder begeleiding van een NHL Stenden-docent en een docent uit de praktijk samen.

2.3 Contact met de school bij werkpleklers

Als jouw opleiding daarvoor heeft gekozen, (zie 2.1), dan word je geplaatst op een school. Zodra bekend is op welke school je geplaatst bent, doe je de volgende dingen:

- Je neemt –als dat gevraagd wordt- contact op met de contactpersoon van de (opleidings)school voor het inplannen van een kennismakingsgesprek. Naam en gegevens van die contactpersoon krijg je van je opleiding.
- Voorafgaand aan het kennismakingsgesprek lees je je goed in, via de website van de school, in kenmerken en visie van de school.

- Je geeft bij het kennismakinggesprek de handreiking voor het leren in de praktijk in de propedeusefase aan de school- en/of werkplekbegeleider. Je bespreekt jouw professionaliseringsplan en de mogelijkheden die de school biedt. Ook informeer je naar de regels van de school, o.a. wat betreft de verklaring omtrent gedrag (VOG: zie de intranetsite van het Praktijkbureau) en het privacyprotocol (zie ook de site van het Praktijkbureau voor regels omtrent filmen en omgaan met namen van leerlingen).
- Je vult je professionaliseringsplan na het gesprek aan met concrete activiteiten en je zorgt ervoor dat zowel je studiecoach van de opleiding als je werkplekbegeleider van de school je professionaliseringsplan krijgen.

Er zijn met de scholen algemene afspraken gemaakt over de uitvoering van het werkpleklernen. De school mag van jou verwachten:

- dat je 100% aanwezig bent;
- dat je op tijd aanwezig bent (bij slechte trein- of busverbindingen overleggen met je coach);
- dat je je bij ziekte tijdig afmeldt bij je werkplekbegeleider en bij afwezigheid dit ook aan je studiecoach meldt;
- dat je je houdt aan de regels en afspraken die binnen de stageschool gelden;
- dat je de identiteit van de school respecteert;
- dat je beseft dat je gast bent op de school;
- dat je je bij de start van het werkpleklernen niet alleen voorstelt aan de werkplekbegeleider(s), maar ook aan andere collega's die je tegenkomt in de school/docentenkamer;
- dat je nadenkt over wat je beter wel en niet kan zeggen en doen tegen leerlingen en collega's;
- dat je let op je eigen taalgebruik tegenover collega's en leerlingen;
- dat je een positieve instelling laat zien;
- dat je samenwerkt met andere studenten;
- dat je vragen durft te stellen aan je werkplekbegeleider;
- dat je initiatief toont in je activiteiten, maar over de uitvoering overlegt;
- dat je je professionaliseringsplan bespreekt met je werkplekbegeleider en aanpast;
- dat je onderwijsactiviteiten voorbereidt en deelt;
- dat je de activiteiten van tevoren met je werkplekbegeleider doorspreekt;
- dat je zo veel mogelijk in contact komt met leerlingen, klassen, lesgroepen, stamgroepen, coachgroepen, leerpleinen e.d. en in zoveel mogelijk onderwijssituaties;
- dat je feedback vraagt aan begeleider(s), medestudenten en zo mogelijk ook leerlingen;
- dat je je activiteiten evalueert;
- dat je genoeg tijd aan het werkpleklernen en de uitvoering van je professionaliseringsplan besteedt.

Een student die meermalen te laat komt, niet op komt dagen en/ of zich niet aan de gemaakte afspraken houdt, kan de toegang tot de werkplek worden ontzegd.

2.4 Leren van praktijkervaringen

Je leert altijd van ervaringen, maar het maakt uit hoe bewust je aan het leren bent.

Confucius, een Chinese filosoof en wijsgeer die leefde van 551 tot 479 voor onze jaartelling, zei ooit dat er drie manieren zijn om wijsheid op te doen: “Ten eerste door reflectie, wat het edelste is, ten tweede door imitatie, wat het gemakkelijkste is en ten derde door ervaring, wat het bitterste is.” Het verkrijgen van wijsheid is een oefening in het zorgvuldig analyseren en doordacht handelen.

Dat betekent dat je nooit ‘blanco’ een school instapt, of zonder focus iets gaat doen. Om de leeruitkomst aan te tonen, zul je heel bewust je handelingsbekwaamheid op propedeuseniveau moeten verwerven en aantonen.

Daarbij kan het ook helpen om dilemma’s en ervaringen te bespreken. Intervisie is een manier om je ervaringen te verdiepen. Op sommige (opleidings)scholen wordt dat aangeboden. Soms organiseert ook de opleiding intervisie, of vormt het een onderdeel van de ateliers.

Door kritisch naar je zelf te kijken, kun je bewust leren en jezelf verder ontwikkelen. Je krijgt verschillende manieren aangereikt om te reflecteren. Uiteindelijk leg je je ontwikkeling vast in reflecties in je portfolio.

3 Design based leren door praktijkvragen in ateliers

De tweedegraads lerarenopleidingen zijn gebaseerd op het onderwijsconcept 'design based education'. Dat betekent dat er een extra accent ligt op het doordacht (op groot of kleiner onderzoek gebaseerd) *ontwerpen* van onderwijs. Dit doe je vooral in de ateliers. Ateliers zullen in de propedeutische fase meestal op het instituut plaatsvinden, maar waar mogelijk kan het ook in een school. Ook deze praktijkervaringen neem je mee bij 'leren in of van de praktijk', al zou dat in dit geval beter 'leren van de praktijk' kunnen heten.

3.1 Ateliers

In een atelier wordt ontwerpgericht samengewerkt aan uitdagende, beroepsgerichte vraagstukken. Dit kunnen vraagstukken zijn gericht op het ontwerpen van een les of didactische aanpak, maar ook gericht op de meer 'ambachtelijke' kant van lesgeven zoals klassenmanagement, weerbaarheid, persoonlijke effectiviteit. Het leren en werken in een atelier staat ook nadrukkelijk in het teken van het ontwikkelen van 'onderzoekend vermogen'.

Figuur 2. Basismodel voor het werken in ateliers; een wezenlijk kenmerk van DBE.

Uit Samen opleiden, Beleid ten aanzien van samen opleiden van studenten van de Academie vo & mbo tot startbekwame leraar (en verder), 2019, p.7.

3.2 Praktijkvragen

Ateliers zijn altijd gebaseerd op praktijkvragen. In een atelier onderzoek je een probleem of vraag uit de praktijk waar je een ontwerpoplossing voor gaat bedenken in samenwerking met studiegenoten. Een atelier onderscheidt zich door een bepaalde manier van werken om tot zo'n ontwerp te komen. Je gaat daarbij langs verschillende stappen, die in de propedeuse niet per se allemaal of allemaal in dezelfde mate voorkomen:

DBE-stappen	invulling voor TLO
1 onderzoek de vraag uit de praktijk	Het gaat om een actuele vraag, herkenbaar voor het VO of MBO werkveld, bij voorkeur direct afkomstig van een school en heeft betrekking op vakdidactiek, pedagogiek of vak. Het (leren) denken vanuit de doelgroep is hierbij van groot belang.
2 bepaal vraagstuk op basis van kennis	De vraag wordt nader onderzocht aan de hand van theorie en de kennisbases (vak, vakdidactiek, pedagogiek). De student verdiept zich daarbij in de kenmerken en context van de doelgroep / leerling.
3 genereer ideeën	In een creatief proces worden oplossingen of ideeën gegenereerd.
4 maak ontwerp of prototype	Het prototype is een beargumenteerd (vak)didactisch of pedagogisch ontwerp.
5 pas het toe	Het ontwerp wordt toegepast in een onderwijs-/leer-/school-situatie.
6 onderzoek de gevolgen	Het effect van de toepassing wordt op methodisch verantwoorde wijze onderzocht.

In het propedeutische jaar zul je zowel in opleidingsspecifieke en in opleidingsoverstijgende ateliers werken, aan de hand van zowel authentieke als semi-authentieke praktijkvragen. Alle opleidingen van de TLO (tweedegraads lerarenopleidingen) hebben vanaf de eerste tot en met de vierde periode ateliers. Vaak staan daarin vakdidactische vragen of ontwerp opdrachten centraal.

3.3 Ontwerp de docent in jezelf

Niet alleen in de ateliers staat ontwerpen centraal, maar eigenlijk kun je de hele opleiding opvatten als het ontwerpen en ontwikkelen van jezelf als docent (zie bijlage 5). Je gaat op zoek naar jouw kwaliteiten en verkent de diversiteit van het onderwijswerkveld, zodat je met je diploma in de hand gericht kunt solliciteren op wat bij jou als docent past.

Daarom gaan de leeruitkomsten 'professioneel profiel' en 'handelingsbekwaam leraar' hand in hand: jouw handelen als leraar staat niet los van jou als persoon. Als leraar kun je het verschil maken!

Bijlage 1 Leerlijn Handelingsbekwaam leraar

		Propedeuseniveau (minimum voor eind propedeuse)	Hoofdfaseniveau (minimum voor eind hoofdfase)	Afstudeerfaseniveau (minimum voor eind afstudeerfase)	Plusniveau
Pedagogisch bekwaam	Contact met en begeleiden van leerlingen	Maakt contact met leerlingen en sluit aan bij de doelgroep.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen en motiveert hen om te leren.	Speelt in op verschillen tussen leerlingen en moedigt hen op positieve wijze aan zich te ontwikkelen, in het vak(gebied) en in hun persoonlijke ontwikkeling.	Creëert een effectief en plezierig werk- en leerklimaat voor leerlingen, draagt bij aan opvoedkundige waarden en kan probleemsituaties t.a.v. groepen en individuele leerlingen flexibel en adequaat oplossen.
	Ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	Durft de leiding te nemen in de omgang met leerlingen.	Creëert in gangbare onderwijsituaties een ordelijk en veilig leerklimaat.	Creëert een ordelijk en veilig werk- en leerklimaat in verschillende onderwijsleersituaties en onderzoekt bij moeilijkheden mogelijke oplossingen.	
Vakinhoudelijk & vakdidactisch bekwaam	Onderwijsvoorbereiding, uitvoering en evaluatie	Ontwerpt planmatig onderwijsactiviteiten aan de hand van lesdoelen, voert deze uit in een (semi-) authentieke context.	Ontwerpt en geeft activerende en effectieve onderwijsactiviteiten en toetsen/feedback, en organiseert het leren op adequate wijze.	Ontwerpt en geeft vakdidactisch verantwoorde, effectieve en activerende onderwijsactiviteiten (inclusief toetsen/feedback) die bijdragen aan lange termijn doelen binnen het curriculum en speelt effectief en gefundeerd in op verschillen tussen leerlingen.	Ontwerpt en geeft verantwoorde en voor de leerlingen uitdagende lesactiviteiten, waarin naast een adequate planning ook ruimte is voor improvisatie en aansluiting bij verschillen tussen leerlingen en bij de actualiteit.
	Toepassing vak(gebied) in de praktijk	Is bereid te leren van fouten in de eigen beheersing van het vak(gebied) en onderneemt actie ter verbetering.	Beheerst het vak(gebied) voldoende om leerlingen verantwoord te onderwijzen.	Staat zo ver boven de leerstof die vereist is voor zijn vak(gebied) dat hij de leerstof adequaat kan aanpassen aan de doelgroep en is op de hoogte van de wettelijke kaders voor het vakgebied binnen de afstudeerrichting.	Levert een bijdrage aan de actuele ontwikkeling van het vak(gebied) binnen de school of (inter)nationaal verband.
Brede professionele basis	Professionele samenwerking	Communiqueert actief met de werkplekbegeleider en medestudenten, en komt afspraken na.	Toont zich betrouwbaar en proactief en heeft zicht op het functioneren van de vakgroep / het team binnen de school.	Functioneert betrouwbaar en proactief als collega binnen de vakgroep/het team op de school en stemt af met anderen die bij de leerling betrokken zijn, zoals ouders en begeleiders van het leren op de werkplek.	Participeert als volwaardige collega op de school en draagt bij aan de schoolontwikkeling en de professionalisering van de beroepsgroep.
	Professionele ontwikkeling	Kan gemaakte pedagogisch- didactische keuzes toelichten aan de hand van relevante theorie en reflecteert actief op basis van reacties van leerlingen, medestudenten, (werkplek)begeleiders en anderen op het eigen handelen als (aanstaand) leraar.	Motiveert zijn eigen pedagogisch-didactisch handelen gebruikmakend van actuele inzichten uit onderzoek en literatuur en kan zijn eigen handelen evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen.	Handelt vanuit een pedagogisch-didactische visie, toont een onderzoekende houding en systematische ontwikkeling gebaseerd op inzichten uit literatuur en op relevante gegevens uit de praktijk.	Draagt door een onderzoekende houding en professioneel probleemoplossend vermogen bij aan de professionele ontwikkeling van de beroepsgroep.

Propedeusefaseniveau impliceert dat de student

- onder begeleiding elementaire docentbekwaamheden kan toepassen binnen eenvoudige, afgebakende situaties in de authentieke dagelijkse werkcontext avo en/of (v)mbo, met sturing door opleiding of begeleider op de school.
- zijn/haar handelen kan relateren aan basisbegrippen uit de generieke kennisbasis m.b.t. leren en onderwijzen
- kan reflecteren op het eigen handelen en de daarop gekregen feedback.

Bijlage 2 Feedbackformulier Leren in de praktijk propedeuse

Naam student:	Opleiding:	School:
Naam feedbackgever:	Praktijksituatie:	Datum:

Geef in onderstaande tabel per relevante indicator aan in hoeverre binnen de betreffende praktijksituatie het propedeuseniveau is getoond: geef feedback en feedforward

		Propedeuseniveau (minimum voor eind propedeuse)	Feedback	Ontwikkelpotentieel (feedforward)
Pedagogisch bekwaam	Contact met en begeleiden van leerlingen	Maakt contact met leerlingen en sluit aan bij de doelgroep.		
	Ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	Durft de leiding te nemen in de omgang met leerlingen.		
Vakinhoudelijk & vakdidactisch bekwaam	Onderwijsvoorbereiding, uitvoering en evaluatie	Ontwerpt planmatig onderwijsactiviteiten aan de hand van lesdoelen, voert deze uit in een (semi-) authentieke context.		
	Toepassing vak(gebied) in de praktijk	Is bereid te leren van fouten in de eigen beheersing van het vak(gebied) en onderneemt actie ter verbetering.		
Brede professionele basis	Professionele samenwerking	Communiqueert actief met de werkplekbegeleider en medestudenten, en komt afspraken na.		
	Professionele ontwikkeling	Kan gemaakte pedagogisch-didactische keuzes toelichten aan de hand van relevante theorie en reflecteert actief op basis van reacties van leerlingen, medestudenten, (werkplek)begeleiders en anderen op het eigen handelen als (aanstaand) leraar.		

Propedeusefaseniveau impliceert dat de student

- onder begeleiding elementaire docentbekwaamheden kan toepassen binnen eenvoudige, afgebakende situaties in de authentieke dagelijkse werkcontext avo en/of (v)mbo, met sturing door opleiding of begeleider op de school.
- zijn/haar handelen kan relateren aan basisbegrippen uit de generieke kennisbasis m.b.t. leren en onderwijzen
- kan reflecteren op het eigen handelen en de daarop gekregen feedback.

Bijlage 3 Rubric Handelingsbekwaam leraar & professioneel profiel propedeuse

Beoordeling Handelingsbekwaam leraar <vak> & professioneel profiel propedeusefase 2019-2020

Gegevens

Naam student:	Opleiding:	Studentnummer:
Naam 1 ^e examiner:	Handtekening 1 ^e examiner:	Toetscode Progress:
Naam 2 ^e examiner:	Handtekening 2 ^e examiner:	Datum:

Voorwaarden om Handelingsbekwaam leraar <vak> avo/(v)mbo te kunnen beoordelen

	ja	nee	
<i>Volledigheid</i>	0	0	Het beoordelingsportfolio is beknopt en compleet: bevat alle gevraagde onderdelen, waaronder het verplichte voorblad.
<i>Lay-out, spelling en stijl</i>	0	0	Teksten zijn goed leesbaar en gestructureerd. Max. 3 spelfouten per pagina, gebruik van witregels tussen alinea's, inhoudsopgave.
<i>Bewijsvoering</i>	0	0	De bewijsvoering voldoet aan de VRAAK-criteria (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwaliteit) en bevat in elk geval enkele ingevulde feedbackformulieren. Uit de bewijsvoering blijkt dat het gewenste niveau (propedeuseniveau) van handelingsbekwaamheid is getoond in eenvoudige, begeleide (semi-)authentieke praktijkcontexten.
<i>Bronvermelding</i>	0	0	Bronvermeldingen en verwijzingen zijn genoteerd volgens APA-richtlijnen.

BEOORDELING AANTONEN VAN DE LEERUITKOMST:			
Bewijsvoering is van hoog niveau t.a.v. het gevraagde voor de leeruitkomst en omvat enkele uitzonderlijke prestaties (in verantwoording benoemd).	Bewijsvoering is bovengemiddeld volledig en toont over de volle breedte een hoger niveau dan minimaal vereist voor het kunnen voldoen aan de leeruitkomst.	Bewijsvoering is acceptabel om redelijkerwijs vast te kunnen stellen of de leeruitkomst behaald is.	Bewijsvoering is niet afdoende : er ernstige tekortkomingen of portfoliostukken tonen niet voldoende het vereiste niveau aan.
☐ uitstekend	☐ goed	☐ voldoende	☐ onvoldoende
Verantwoording beoordeling en opmerkingen:			

Leeruitkomst Handlingsbekwaam leraar <vak> / professioneel profiel op propedeuseniveau:

Je reflecteert op je eigen geschiktheid voor het leraarschap en de opleiding en onderbouwt dit met eigen praktijkervaring, persoonlijke kwaliteiten, motivatie en resultaten van de opleiding. In je reflectie verwerk je feedback en reacties van leerlingen/mbo-studenten, medestudenten, (werkplek) begeleiders en anderen op jouw handelen als (aanstaand) leraar. Je geeft je eerste vervolgstappen aan voor je eigen professionele ontwikkeling.

Criteria:		criterium is meer dan voldoende aangetoond,	criterium is voldoende aangetoond,	criterium is niet voldoende aangetoond,
Pedagogische bekwaamheid	Contact met en begeleiden van leerlingen /studenten	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: contact maakt met leerlingen en aansluit bij de doelgroep.	☐ Want:
	Ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: in de omgang met leerlingen leiding durft te nemen.	☐ Want:
Vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid	Onderwijsvoorbereiding, uitvoering en evaluatie	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: planmatig onderwijsactiviteiten aan de hand van lesdoelen ontwerpt en uitvoert in (semi-) authentieke contexten.	☐ Want:
	Toepassing vak(gebied) in de praktijk	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: bereid bent te leren van fouten in je eigen beheersing van het vak(gebied) en actie ter verbetering onderneemt.	☐ Want:
Brede professionele basis	Professionele samenwerking	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: actief communiceert met je werkplekbegeleider(s) en medestudenten, en afspraken nakomt.	☐ Want:
	Professionele ontwikkeling	☐ Want:	☐ Door te laten zien dat je: gemaakte pedagogisch-didactische keuzes kunt toelichten aan de hand van relevante theorie en actief reflecteert op basis van reacties van leerlingen, medestudenten, (werkplek)begeleiders en anderen op het eigen handelen als (aanstaand) leraar.	☐ Want:

Propedeusefaseniveau impliceert dat de student

- onder begeleiding elementaire docentbekwaamheden kan toepassen binnen eenvoudige, afgebakende situaties in de authentieke dagelijkse werkcontext avo en/of (v)mbo, met sturing door opleiding of begeleider op de school.
- zijn/haar handelen kan relateren aan basisbegrippen uit de generieke kennisbasis m.b.t. leren en onderwijzen
- kan reflecteren op het eigen handelen en de feedback daarop van anderen.

Bijlage 4 Suggesties bij de invulling van leeractiviteiten voor leren in de praktijk

Taken van een docent

In de propedeuse ga je op eenvoudige wijze ervaring opdoen met lesgeven en begeleiden. Je kunt daarnaast ook andere taken van een docent gaan uitproberen.

Een aantal suggesties:

- het ontwerpen van een onderwijsactiviteit;
- het geven van een (deel van een) les;
- het begeleiden van vo-leerlingen/mbo-studenten bij de uitvoering van (praktijk)opdrachten;
- het organiseren en/ of uitvoeren van een project of workshop;
- het begeleiden van leerlingen op een sportdag;
- het helpen van een leerling met het huiswerk;
- het bijwonen van vergaderingen of scholingsactiviteiten;
- het maken en/of nakijken van toetsen.

Onderwijsactiviteiten voorbereiden en uitvoeren

Het is handig om een onderwijsactiviteit die te maken heeft met instructie geven ook op te nemen.

Bereid deze lesactiviteit degelijk voor:

- zorg dat je goed in de leerstof zit die je behandelt;
- plan de tijd goed;
- zorg voor variatie in de les (afwisseling tussen kennis en toepassing);
- denk van tevoren na over problemen die je leerlingen tijdens de instructie zouden kunnen ervaren en hoe je dit kunt voorkomen;
- zet je voorbereiding op papier
- overleg met je docent/werkplekbegeleider over de schoolregels en orderegels.

Tijdens de uitvoering:

- toon je enthousiasme;
- stel je vragen aan leerlingen (NB Zeg geen antwoorden voor, maar stel vragen als: "Hoe weet je dat?" of "Hoe kun je daarachter komen?");
- stimuleer je leerlingen door positieve feedback te geven;
- houd je de tijd in de gaten.

Daarna:

- reflecteer je zelf op je lesgeef- en/of begeleidingsactiviteiten;
- vraag je je begeleider en medestudent(en) om feedback;
- noteer je welke leerpunten je hieruit haalt.

Onderzoeken d.m.v. observatie, interviews en enquêtes

Behalve door zelf ervaring op te doen, leer je ook heel veel door observeren van en praten met leerlingen en docenten. Als toekomstig professional ga je het onderwijs nu meer bekijken vanuit de positie van docent. Kijken tijdens je stage heeft pas nut als je weet waar je naar gaat kijken en hoe je kunt kijken.

Je kunt gaan onderzoeken wat goed werkt in het onderwijs. Dat kun je doen door bijvoorbeeld gesprekken, interviews en enquêtes te houden bij leerlingen of docenten, of aan de hand van een observatielijst te observeren achter in de klas of op het schoolplein. In beide gevallen oriënteer je je

eerst op wat je precies wilt vragen of observeren door te onderzoeken wat daarover in de vakliteratuur, kennisbasis, handboeken en recente publicaties is geschreven.

Interviews en enquêtes

Je kunt veel informatie verkrijgen door het afnemen van interviews en enquêtes met leerlingen of leraren. Bedenk altijd van tevoren wat het doel is van je gesprek of enquête. Afhankelijk van je doel kies je voor een directief of non-directief vraaggelicht gesprek. In het eerste geval kun je de vragen die je wilt stellen voorbereiden, in het tweede geval wil je iemands mening horen en dan zul je vooral actief moeten luisteren en doorvragen op wat de ander zegt.

Gericht observeren

Heb je een behoorlijke kennis van wat in de praktijk plaatsvindt of kan plaatsvinden opgebouwd, dan ga je je kennis vergroten door gericht te kijken naar wat er nu werkelijk gebeurt. Bij gericht observeren kijk je naar situaties in de klas of groep, vanuit vooraf aangelegde criteria. Als je bijvoorbeeld orde wilt observeren dan is het nodig dat je vooraf weet waar je precies naar wilt kijken.

Het belangrijkste van de gesprekken en observaties die je doet, is de conclusie die je uiteindelijk voor jezelf trekt: wat jij als aankomend leraar vindt van de zaken die je hoort en ziet.

Een aantal suggesties van dingen die je zou kunnen onderzoeken
door gesprekken / interviews / enquêtes:

- wat leerlingen van de school vinden;
- wat leerlingen van jouw vak vinden;
- wat leerlingen de ideale docent vinden;
- hoe leerlingen in de klas met elkaar omgaan;
- hoe leerlingen hun tijd (ook vrije tijd) besteden;
- wat leraren voor- en nadelen van hun beroep vinden;
- welke veranderingen leraren hebben meegemaakt;
- hoe leraren hun lessen voorbereiden;
- welke (omgangs)regels de school hanteert; et cetera.

door observatie:

- hoe leerlingen met elkaar omgaan, binnen en buiten de les, op het schoolplein;
- hoe samenwerking tussen leerlingen verloopt;
- hoe verschillend leerlingen zich bij verschillende vakken gedragen;
- hoe leraren en leerlingen met elkaar omgaan, binnen en buiten het klaslokaal;
- hoe leraren zich gedragen bij aanvang van de les;
- hoe leraren instructie geven en begeleiden;
- wat leraren doen om orde te houden;
- wat leraren doen om hun lessen aantrekkelijk te maken;
- hoe leraren onderling met elkaar omgaan; et cetera.

Op de volgende bladzijden vind je observatieformulieren die je zou kunnen gebruiken bij het observeren van leraren of leerlingen. De zes rollen refereren aan het boek van Marty Sloomer: De zes rollen van de leraar.

OBSERVATIEFORMULIER DE DOCENT IN ZIJN ZES ROLLEN

Docent: Klas: Datum:/Tijd:
 School:
 Feedback door:

	++	+	0	OPMERKINGEN
1^e rol: GASTHEER <i>stemt af op leerlingen.</i>				
0. Staat bij de deur/ als eerste in de klas.				
1. Noemt de leerling bij de naam (maakt contact).				
2. Is zichtbaar en duidelijk aanwezig (leiderschapsgedrag).				
3. Geeft het voorbeeld (toegankelijk, benaderbaar, vriendelijk).				
4. Zorgt dat de leerling klaar is om te kunnen starten.				
2^e rol: Presentator <i>vangt en houdt de aandacht vast.</i>				
1. Vangt de aandacht van de leerling.				
2. Kan de aandacht van de leerling gedurende de start vasthouden.				
3. Kondigt het doel en de inhoud van de les aan.				
4. Vertoont leiderschapsgedrag (staat stevig en congruent voor de klas).				
3^e rol: DIDACTICUS <i>geeft instructie en zet leerlingen aan het werk.</i>				
1. Motiveert leerling voor de les, de leertaken, het vak door aan te sluiten bij voorkennis en een begrijpelijke uitleg.				
2. Geeft de complete instructie met controle.				
3. Zet de leerling snel aan het werk.				
4. Gebruikt passende werkvormen (met samenwerken).				
5. Geeft leerling zinvol commentaar op zijn werk.				
6. Stoort het leren niet en kijkt hoe er gewerkt wordt.				
7. Geeft les op hun niveau (vraagt niet te veel of te weinig).				
8. Richt zich op leren, laat het zichtbaar/hoorbaar maken.				

	++	+	0	OPMERKINGEN
4^e rol: PEDAGOOG <i>zorgt voor veiligheid en grijpt in.</i>				
1. Zorgt voor een veilige sfeer door het gewenste gedrag te benoemen.				
2. Neemt leerling serieus, kent ze, toont respect voor leerling.				
3. Corrigeert ongewenst gedrag (weet 'aangepast' te reageren).				
4. Geeft complimenten waar mogelijk en beperkt straf.				
5. Laat zijn gevoelens zien (kan beheerst boos worden).				
6. Identificeert probleemgedrag snel en accuraat en reageert erop.				
7. Hanteert de voor ieder bekende normen/regels rechtvaardig.				
8. Laat leerling delen in verantwoordelijkheden.				
5^e rol: AFSLUITER <i>sluit de les goed af.</i>				
1. Sluit de les op tijd af, laat opruimen en inpakken.				
2. Geeft duidelijke instructie over het gewenste gedrag van leerling				
3. Rondt de les inhoudelijk af door een samenvatting/overzicht van de les.				
4. Evalueert de les procesmatig.				
6^e rol: COACH <i>begeleidt het leerproces</i>				
1. Vraagt uit zichzelf om feedback over zijn functioneren				
2. Reflecteert / geeft feedback op het leerproces en zijn rol daarin				
3. Zorgt dat, in activiteiten, vanuit verschillende leerstijlen leerlingen in ontwikkeling worden gebracht				
4. Geeft specifieke en constructieve feedback				
5. Benadrukt zowel goede als zwakke punten in het leren van IIn gebaseerd op concreet waarneembaar gedrag				
6. Begeleidt het leerproces vanuit een positieve, open en betrokken houding.				
7 Geeft richting aan het leerproces door doelgerichte inbreng.				
8. Levert een actieve bijdrage in de samenwerking met collega's om te komen tot een oplossing of resultaat in een open leersituatie				

OBSERVATIEFORMULIER LEERLINGGEDRAG TIJDENS DE ZES FASEN VAN DE LES

De effectiviteit van het gedrag van de leraar is af te lezen aan het gedrag van de leerlingen.

Docent: Klas: Datum:/Tijd:.....

School:

Feedback door:

	++	+	O	OPMERKINGEN
1^e rol: GASTHEER <i>stemt af op leerlingen.</i>				
1. Leerlingen groeten de docent en kijken hem aan.				
2. Leerlingen volgen de instructie op, ook na een interventie.				
3. Leerlingen gaan op hun eigen plek zitten en pakken hun spullen.				
4. Leerlingen praten ontspannen met elkaar.				
5. Leerlingen stellen vragen aan de docent en/of praten met hem.				
2^e rol: Presentator <i>vangt en houdt de aandacht vast.</i>				
1. Leerlingen kijken naar de docent en houden hun mond dicht.				
2. Leerlingen blijven geboeid luisteren naar de docent.				
3. Leerlingen reageren positief na een correctie van de docent.				
3^e rol: DIDACTICUS <i>geeft instructie en zet leerlingen aan het werk.</i>				
1. Leerlingen luisteren naar de inleiding op de leerstof.				
2. Leerlingen luisteren naar de complete instructie.				
3. Leerlingen voeren de werkvorm uit.				
4. Leerlingen zijn snel aan het werk.				
5. Leerlingen werken samen als de docent dat aangeeft.				
6. Leerlingen reageren positief op feedback op hun leerproces.				
7. Leerlingen blijven binnen de aangegeven tijd gericht werken aan de opdracht.				
8. Leerlingen hebben iets geleerd en kunnen dat teruggeven.				

	++	+	0	OPMERKINGEN
4^e rol: PEDAGOOG <i>zorgt voor veiligheid en grijpt in.</i>				
1. Leerlingen hebben een ontspannen gezichtsuitdrukking.				
2. Leerlingen geven antwoord op de aan hen gestelde vragen.				
3. Leerlingen laten zich sturen in gedrag, volgen de instructies op.				
4. Leerlingen reageren ontspannen op positieve feedback.				
5. Leerling reageert op een correctie en stopt met zijn gedrag.				
6. Leerlingen accepteren correcties van gedrag van andere leerlingen.				
7. Leerlingen kennen de voor ieder bekende normen/regels.				
8. Leerlingen worden betrokken bij het delen van verantwoordelijkheden.				
5^e rol: AFSLUITER <i>sluit de les goed af.</i>				
1. Leerlingen volgen de instructie van de docent op.				
2. Leerlingen kunnen aangeven wat ze deze les (inhoudelijk) geleerd hebben.				
3. Leerlingen kunnen aangeven hoe ze deze les (vaardigheden) geleerd hebben.				
4. Leerlingen ruimen op en verlaten rustig de klas. Het lokaal blijft opgeruimd achter.				
6^e rol: COACH <i>begeleidt het leerproces</i>				
1. Vraagt uit zichzelf om feedback over zijn functioneren				
2. Reflecteert / geeft feedback op het leerproces en zijn rol daarin				
3. Zorgt dat, in activiteiten, vanuit verschillende leerstijlen leerlingen in ontwikkeling worden gebracht				
4. Geeft specifieke en constructieve feedback				
5. Benadrukt zowel goede als zwakke punten in het leren van IIn gebaseerd op concreet waarneembaar gedrag				
6. Begeleidt het leerproces vanuit een positieve, open en betrokken houding.				
7 Geeft richting aan het leerproces door doelgerichte inbreng.				
8. Levert een actieve bijdrage in de samenwerking met collega's om te komen tot een oplossing of resultaat in een open leersituatie				

Bijlage 5: Visual motto Ontwerp de docent in jezelf

Ontwerp de docent in jezelf

Academie vo & mbo

DESIGN BASED EDUCATION =

Samen prachtig onderwijs ontwerpen met:

passie voor je vak

didactische expertise

hart voor je leerlingen, en

jij als stevige professional

Je werkt in ateliers, actief en samen met andere studenten, aan uitdagende beroepsvraagstukken. Wij leiden je samen met onze partnerscholen op; zij bieden je een uitdagende en veilige leeromgeving en bieden je ruimte voor je eigen ideeën en ontwikkeling.

Je verdiept je in je vak, maar je leert ook breder kijken dan dat. Zo hebben we ook oog voor vraagstukken die jongeren bezighouden, zoals het milieu, toekomst van het werk, digitalisering en andere regionale, nationale of internationale kwesties.

Je leert je eigen lessen vorm te geven en te onderzoeken op effectiviteit. Bij ons staan didactiek en creativiteit in lesgeven en lesontwerp hoog in het vaandel.

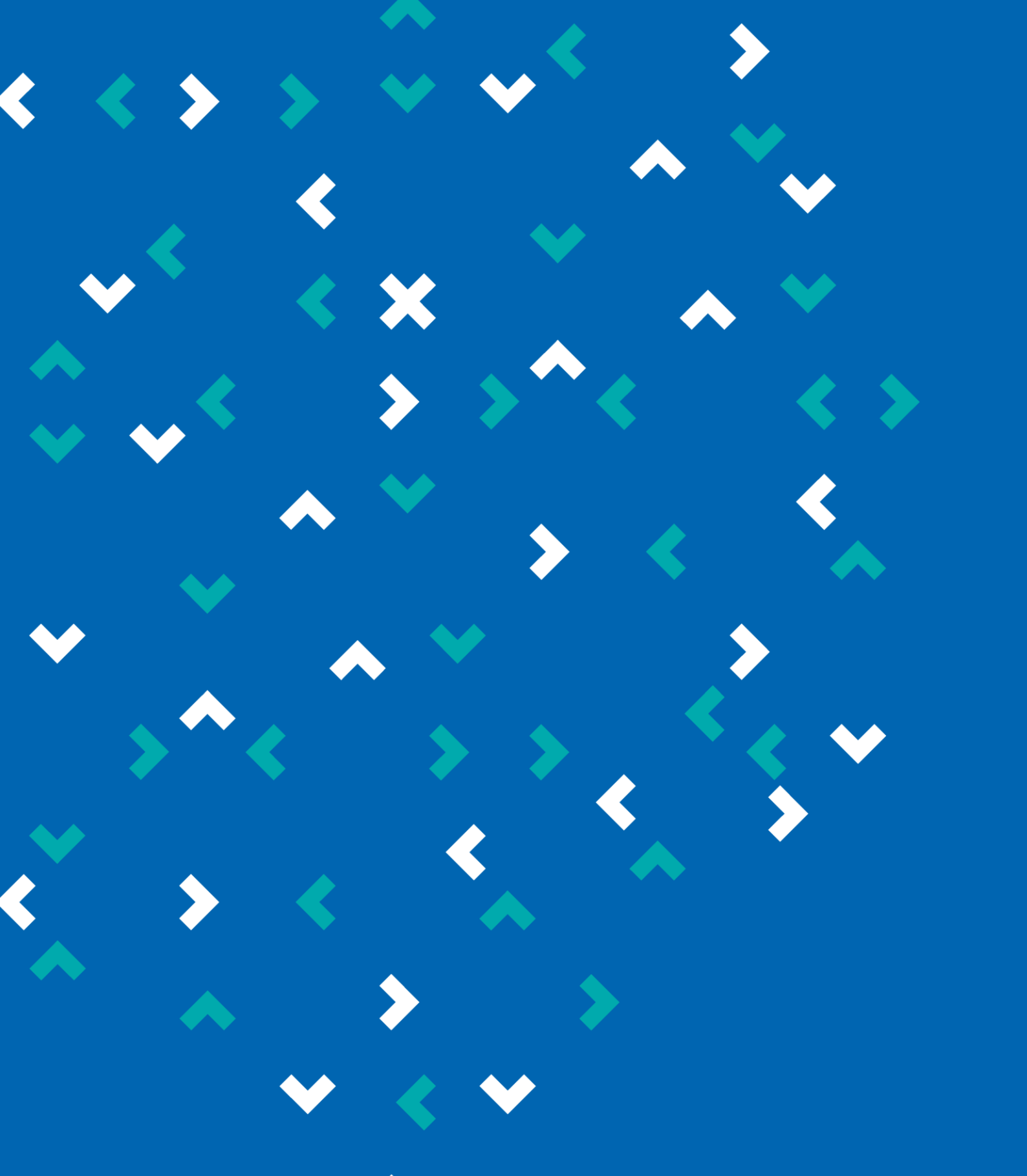

Je leert de leerling en de groep goed kennen, zodat jouw onderwijs goed aansluit bij de doelgroep. Voor je afstudeerrichting kun je een bewuste keuze maken voor vmbo, mbo of onderbouw havo/vwo.

Je ontwikkelt je bij ons tot een wereldwijze en innovatieve leraar, met een zelfbewuste professionele identiteit.

Uit: CONCEPT DBE leerplan TLO-voltijd (t.b.v. implementatie DBE hoofdfase studiejaar 2019/2020), januari 2019, p.5

NHL
STENDEN

hogeschool